

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

Кафедра «Економіки і бізнесу»

ПОГОДЖЕНО

Гарант ОПП «Туризм»

доц. Валентина Демко

«__» _____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри ЕМ

доц. Лариса Болтянська

«__» _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Курортологія»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр»
зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація» за ОПП «Туризм»
(на основі повної загальної середньої освіти)
Факультет економіки та бізнесу

2023 – 2024 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Курортологія» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація» за ОПП «Туризм» (на основі повної загальної середньої освіти) факультет економіки та бізнесу. Запоріжжя, ТДАТУ. 11 с.

Розробник: Демко В.С. к.е.н., доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки та бізнесу

Протокол №1 від «30» серпня 2023 року

Завідувач кафедри економіки і бізнесу,

доц. Лариса Болтянська

«30» серпня 2023 р.

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація» за ОПП «Туризм» (на основі повної загальної середньої освіти»)

Протокол №1 від «01» вересня 2023 року

Голова доц. _____ Юлія Вороніна

« 01 » вересня 2023 р.

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<u>денна форма навчання</u> (денна або заочна)	
Кількість кредитів 5	Галузь знань: 24 «Сфера послуг» (шифр і назва)	<u>обов'язкова</u> (обов'язкова або за вибором студента)	
Загальна кількість годин – 150	Спеціальність: <u>242 «Туризм і рекреація»</u>	Курс	Семестр
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Тижневе навантаження: аудиторних занять – 4 год. самостійна робота студента – 10 год.	Ступінь вищої освіти: <u>«Бакалавр»</u>	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	10 год.
		Лабораторні заняття	-
		Практичні заняття	20 год.
		Семінарські заняття	-
		Самостійна робота	120 год.
		Форма контролю: <u>екзамен</u> (екзамен або диференційований залік)	

2 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета. Полягає у формуванні майбутніх фахівців з туризму базових знань з курортології про склад, специфіку та принципи функціонування закладів санаторно-курортного профілю, особливості їх туристичного, економічного та соціального потенціалу в Україні та світі.

Завданнями дисципліни є вивчення:

- базових понять та питань про «курортологію як науку»;
- основних історичних етапів розвитку курортології та характеристики її сучасного стану;
- особливостей впливу природно-ресурсних факторів на розвиток курортології;
- вивчення гідромінеральних природних лікувальних ресурсів;
- ознайомлення з принципами організації курортної справи;
- загальних уявлень про курорти та їх типологію;
- характеристики рекреаційної сітки;
- методів санаторно-курортного лікування;
- географії курортів світу та України;
- раціонального використання та збереження курортних ресурсів.

Результати навчання (з урахуванням **soft skills**)

Інтегральна компетентність Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації, як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

ЗК3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо;

ЗК6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК8. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій

Фахові компетентності:

ФК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності

ФК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ФК3. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій

ФК10. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, вміння презентувати туристичний інформаційний матеріал

Програмні результати навчання:

РН2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з тео-

рії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

PH4. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору

PH5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.

PH10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

PH14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

Soft skills:

- комунікативні навички: письмове, вербальне й невербальне спілкування;

- уміння виступати привселюдно: навички, необхідні для виступів на публіці та доведення своєї думки до соціуму; проводити презентації отриманих результатів.

- керування часом - уміння справлятися із завданнями вчасно, не відчуваючи дискомфорту.

- гнучкість і адаптивність: вміння пристосовуватися до отриманих результатів та за можливістю впливати на кінцевий результат.

- лідерські якості: уміння спокійно працювати в напруженому середовищі; уміння ухвалювати та відстоювати рішення; уміння встановлювати мету та складати план її досягнення.

- особисті якості: креативне й критичне мислення; етичність, чесність, терпіння, повага до навколишніх.

Міждисциплінарні зв'язки з урахуванням структурно-логічної схеми ОПШ «Туризм».

Перелік навчальних дисциплін, знання з яких потрібні для вивчення освітньої компоненти Курортологія: це базова дисципліна є базова дисципліна циклу професійної підготовки, попередніх освітніх компонентів немає.

Перелік навчальних дисциплін, вивчення яких у подальшому базується на матеріалі освітньої компоненти Курортологія: «Рекреалогія та рекреаційні комплекси світу», «Географія туризму та країнознавство», «Розвиток сфери туристичних послуг».

3 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Основи курортології

Тема 1. Курортологія: мета, завдання, область дослідження. [1-4, 6]

Курортологія як наука, її складові частини, завдання та напрями роботи. Головні курортологічні терміни і поняття. Історія зародження та розвитку курортів. Історія курортів світу. Розвиток курортів в Україні (найдавніші часи; Київська Русь; польсько-литовська доба; козацька ера; під імперською владою; Україна у ХХ ст.)

Тема 2. Курорти – провідний сегмент індустрії туризму [1-4, 6,7]

Курорти: типологія, функції (санаторно-курортне лікування; медична реабілітація хворих; відновлювальне лікування; оздоровчий відпочинок і профілактика захворювань; культурно-пізнавальна й розважальна). Гідромінеральні ресурси, їх різновиди, інфраструктура. Роль природно-лікувальних факторів у розвитку курортів.

Змістовий модуль 2. Організація санаторно-курортного обслуговування**Тема 3. Види і методи курортного лікування [3, 4, 6].**

Види і методи курортного лікування. Поняття та завдання медичної кліматології. Курортні ландшафти та їх використання в рекреаційних цілях. Основні методи бальнеологічного лікування. Лікувальні грязі: поняття та класифікація. Особливості оздоровчої дії лікувальних грязей на організм людини. Види лікувальної глини та їх використання в курортній практиці

Тема 4. Суб'єкти та особливості організації санаторно-курортної справи на курортах [1-7].

Чинники, особливості та закономірності організації санаторно-курортної справи. Типи курортних підприємств. Лікувально-оздоровчі установи на курортах. Організація дозвілля в санаторно-курортних закладах. Концепція маркетингу в управлінні санаторно-курортною діяльністю.

Тема 5. Економічні процеси санітарно-курортного обслуговування [1-7]

Зміст санаторно-курортної справи. Принципи і рівні організації санаторно-курортної справи. Стратегія розвитку курортів. Етапи організації санаторно-курортного обслуговування; Планування санаторно-курортної діяльності. *Забезпечення якості й ефективної діяльності санаторно-курортних закладів.*

4 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				
			годин				балів
			лк	лаб.	сем. (пр.)	СРС	
Змістовий модуль 1. Основи курортології							
1	Практичне заняття 1	Курортологія як наука.	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 1	Підготовка до лекції 1 та практичного заняття 1	-	-	-	10	2+1
2	Лекція 1	Тема 1. Курортологія: мета, завдання, область дослідження.	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 2	Історія розвитку курортів	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 2	Підготовка до практичного заняття 2	-	-	-	10	1
3	Практичне заняття 3	Класифікація курортів світу та України.	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 3	Підготовка до лекції 2 та практичного заняття 3	-	-	-	10	1,5+1
4	Лекція 2	Тема 2. Курорти – провідний сегмент індустрії туризму	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 4	Види санаторно-курортних закладів в Україні	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 4	Підготовка до практичного заняття 4	-	-	-	10	1
5	Практичне заняття 5	Оздоровчий туризм, медична клімотологія.	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 5	Підготовка до лекції 3 та практичного заняття 5	-	-	-	10	1,5+1
6,7	Самостійна робота 6	Підготовка до ПМК 1	-	-	-	10	-
	ПМК 1	Підсумковий контроль за змістовий модуль 1	-	-	-	-	10
Всього за змістовий модуль 1 - 76 год.			6	-	10	60	35
Змістовий модуль 2. Організація санаторно-курортного обслуговування							
	Лекція 3	Тема 3. Види і методи курортного лікування	2	-	-	-	-

8	Практичне заняття 6	Особливості організації санаторно-курортної справи.	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 7	Підготовка до практичного заняття 6	-	-	-	10	1
9	Практичне заняття 7	Етапи організації санітарно-курортного обслуговування.	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 8	Підготовка до лекції 4 та практичного заняття 7	-	-	-	10	2,5+1
10	Лекція 4	Тема 4. Суб'єкти та особливості організації санаторно-курортної справи на курортах	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 8	Стратегія розвитку курортів	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 9	Підготовка до практичного заняття 8	-	-	-	10	1
11	Лекція 5	Тема 5. Економічні процеси санітарно-курортного обслуговування	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 9	Планування санаторно-курортної діяльності.	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 10	Підготовка до лекції 5 та практичного заняття 9	-	-	-	10	2,5+1
12	Практичне заняття 10	Методи оцінки якості надання послуг в санітарно-курортних установах	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 11	Підготовка до практичного заняття 10	-	-	-	10	1
13,14	Самостійна робота 12	Підготовка до ПМК 2	-	-	-	10	-
	ПМК 2	Підсумковий контроль за змістовий модуль 2	-	-	-	-	10
Всього за змістовий модуль 2 - 74 год.			4	-	10	60	35
Екзамен							30
Всього з навчальної дисципліни - 150 год.							100

5 ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ №1

1. Курорти: поняття, функції, різновиди, інфраструктура
2. Класифікація курортних факторів.
3. Вітчезняна та міжнародна класифікація та типологія курортів.
4. Функції курортів та їх загальні вимоги.
5. Інфраструктурне забезпечення розвитку курортів.
6. Оздоровчий туризм та факторий його вибору серед туристів.
7. Медичний (лікувальний) туризм та загальних критеріїв вибору оздоровчих і лікувальних турів.
8. Різновиди курортної діяльності.
9. Курортологія: визначення, завдання, напрямки.
10. Історія розвитку санаторно-курортної справи у світі, етапи розвитку.
11. Історія розвитку санаторно-курортної справи в Україні.
12. Кліматолікування у санаторно-курортній практиці.
13. Вплив клімату на організм людини. Типи і класи клімату.
14. Класифікація кліматоутворювальних факторів
15. Бальнеолікування у санаторно-курортній практиці.
16. Типи мінеральних вод та їх застосування у санаторно-курортному господарстві.
17. Роль природно-лікувальних факторів у розвитку курортів.
18. Гідромінеральні ресурси, їх різновиди.
19. Види і методи курортного лікування
20. Поняття та завдання медичної кліматології.
21. Курортні ландшафти та їх використання в рекреаційних цілях.
22. Основні методи бальнеологічного лікування.
23. Лікувальні грязі: поняття та класифікація.
24. Особливості оздоровчої дії лікувальних грязей на організм людини.
25. Види лікувальної глини та їх використання в курортній практиці.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ №2

1. Організація санаторно-курортного обслуговування.
2. Чинники, особливості та закономірності організації санаторно-курортної справи.
3. Типи курортних підприємств.
4. Лікувально-оздоровчі установи на курортах.
5. Організація дозвілля в санаторно-курортних закладах.
6. Концепція маркетингу в управлінні санаторно-курортною діяльністю.
7. Зміст санаторно-курортної справи
8. Принципи і рівні організації санаторно-курортної справи.
9. Принципи планування санаторно-курортної діяльності в Україні.

10. Стратегія розвитку курортів.
11. Етапи організації санаторно-курортного обслуговування;
12. Планування санаторно-курортної діяльності.
13. Забезпечення якості й ефективної діяльності санаторно-курортних закладів.
14. Інноваційні типи курортів.
15. Правове регулювання діяльності санаторно-курортних закладів.
16. Концепція маркетингу в управлінні санаторно-курортною діяльністю.
17. Кадровий склад закладів санаторно-курортного комплексу.
18. Організація дозвілля в санаторно-курортних закладах: анімаційний сервіс.
19. Правова охорона курортних, лікувально-оздоровчих та рекреаційних зон.
20. Охорона курортних ресурсів від виснаження і забруднення.
21. Еволюція підходів до керування курортами
22. Управління курортами на різних рівнях.
23. Функції управління в санаторно-курортних закладах
24. Менеджмент діяльності санаторно-курортних закладів.
25. Функціональна структура санаторно-курортних закладів та їх матеріально-технічна база.

6 МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання, які використовуються в процесі проведення лекційних та практичних занять з навчальної дисципліни Курортологія: лекції з використанням мультимедійних презентацій, відеоматеріалів та інтерактивних методів для дистанційного викладання освітнього компонента, робота індивідуальна та в групах, розв'язування ситуаційних завдань, задач та практичних кейсів, робота з законодавчою, нормативною та навчально-методичною літературою, консультації, самостійна робота.

7 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Про курорти : Закон України від 05.10.2000р. № 2026-III. Дата оновлення: 16.10.2020. URL: [Про курорти | від 05.10.2000 № 2026-III \(rada.gov.ua\)](http://rada.gov.ua) (дата звернення: 30.08.2023).
2. Заваріка Г. М. Курортна справа : навч. посіб. – Київ : Центр учбової літератури, 2017. – 264 с.
3. Кравець О. М., Рябев А. А. Курортологія : підручник. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 167 с.
4. Курортологія та курорти України : навч. посіб. для самостійної роботи студентів VI курсу медичних факультетів при підготовці до практичних занять

з навчальної дисципліни «Медична реабілітація» / уклад. С. М. Малахова, О. О. Черепок, Н. Г. Волох. - Запоріжжя : ЗДМУ, 2019. – 105 с.

5. Стратегія розвитку туризму і курортів на період до 2026 року. СХВАЛЕНО розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 р. № 168-р. Офіційний вісник України від 31.03.2017 — 2017 р., № 26, стор. 86, стаття 752, код акту 85344/2017 URL: [kmu_strategiya.pdf \(kurort.gov.ua\)](http://kmu_strategiya.pdf(kurort.gov.ua)) (дата звернення: 30.08.2023).

6. Рекреалогія та рекреаційні комплекси світу / С. В. Кальченко, Н.В. Трусова, В.С. Демко, Т.В. Попова, Г.Г. Тараненко [монографія]. – 2021. 264с.

Допоміжна

1. Влащенко Н. М., Тонкошкур, М. В. Нормативно-правове регулювання розвитку рекреаційно-туристського комплексу. Вчені записки Таврійського національного університету імені Ві Вернадського. Серія: Економіка і управління, 2019, 30 (69), № 4 (1): 97-102.

2. Демиденко О. В. Нормативно-правове регулювання діяльності в санаторно-курортній галузі України. Держава та регіони, Серія: Державне управління, 2011, 1: 224-228.

3. Туристична курортологія / уклад.: Бойко І.Д., Савранчук Л.А. – Чернівці: Рута, 2007. – 116 с

4. Мендела І. Я. Інноваційна діяльність санаторно-курортних закладів Івано-Франківської області. In: Фінансово-економічні та соціальні фактори розвитку міжнародних економічних відносин: матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. 2017. р. 103-105.

5. Стрікаленко Т. В., Д'яконова А. К., Коротич О. М. Інноваційна діяльність санаторно-курортних закладів: проблеми, варіанти рішень, освіта./Social and Economic Aspects of Education in Modern Society: Proc. In: XXVI Intern. Sci. and Pract. Conf. February. 2021. р. 48-55.

6. Рутинський М. Класифікація та типологія курортів // Вісник Львів. ун-ту. Серія географічна. 2007. Вип.34. С.236-246.

8 ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Освітній портал ТДАТУ <http://op.tsatu.edu.ua/>
2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>
3. Сайт кафедри ЕТСМ <http://www.tsatu.edu.ua/et/>
4. Internet.